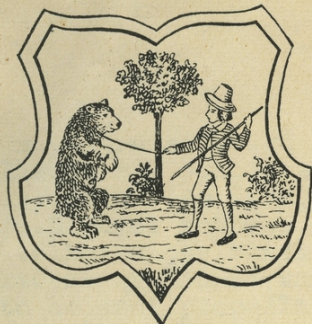

VĚTRNÍK

Vydává MNV ve Vysokém nad Jizerou s aktivem kulturních pracovníků

Větrník-roč.III-č.10.

Vysoké n. Jiz.28.9.70.

Dvacetpět let....

Ano, vzpomíná se letos na mnohé, co by před 25 roky, v roce našeho osvobození. To není tak důležité, že jsme se s manželkou právě roku 1945 usadili natrvalo v milovaném Vysokém, ale bude Vás zajímat, milí čtenáři, že při rovnání archivu padla mi dnes do rukou básně z roku 1945. A protože je ta básně široké obci čtenářské zcela neznámá a přece si zaslouží, aby nezapadla v zapomenutí i proto, že nikde nebyla dosud uveřejněna, posílám ji do Větrníku, který už nejednu historickou památku z Vysocka nám zachoval.

Autorem básně je vysocký rodák, spisovatel Zdeněk R o n.

Letos 13.července bylo tomu 22 let, co zemřel tento čestný občan našeho města, který se narodil 23.května 1889 v Zákostelí, jak hlásá pamětní deska na jeho rodném domě, pořízená péčí spolku vysockých rodáků v Praze.

A nyní tedy ta jeho neznámá básně:

My na rozhraní.

Dvě vojny do nás bily,
o naše bytí dvakrát metán los.
Já pán, ty pán jsem vyšel přes práh svůj,
já druh, ty druh se vracím odraný a bos.
Bodláčí, hořec, potměchuť a blín,
a vždycky do dna my ten lektvar vypili.
Nemocní úzkostí jsme vyšli z domů svých
a ozdravělí bolestmi se vrátili..
Po horách dravě bažící
nám, na rozhraní, prvním zloděj krad
a hory první vyšly hvězdě vstříc,
když květen uzrál k odplatě za černý listopad.
Bodláčí, hořec, potměchuť a blín
a růže nakonec na pozdrav novým dnům
a tichá radost všech, kdož věrni zůstali
svým pramenům.

Připsáno přátelům Vládovi a Anince Pavlíkovým do Vysokého n. Jiz.
18.12.1945.

Vlp.

Co se ztratilo.

Je to trofej, stará lyžařská trofej, známá jako " Diskauv štít." Dr. Diskau byl jedním z bavorských lyžařských průkopníků ze šlechtické rodiny. Jezdil do Čech, jezdil do Vysokého, kde několikrát závodil a vítězil. Daroval putovní štít, o který se závodilo ještě před druhou světovou válkou a posledním vítězem byl vysocký rodák Josef Bím, který už startoval za Náchod, kam se odstěhoval za zaměstnáním. A po Diskauově štítu se země propadla. Patřil by dnes mezi staré lyžařské, historické trofeje z dob Českého svazu lyžařů, správněji Svazu lyžařů království českého

Stopa po tomto štítu existuje a je celkem jasná, ale není toho, kdo by zašel do určité domácnosti, vzdálené více jak 80 km od Vysokého a pokusil se tuto vzácnou památku získat, hlavně již proto, že pro dnešního majitele, který není lyžařem nemá prakticky cenu. A proto se povídá a povídá a snad jednou přec ten štít ve Vysokém bude.

Jos. Doubalík.

Klobouk dolů!

Při pohledu na jižní roh našeho náměstí i ten největší škarohlíd musí spokojeně pokývnout hlavou nad proměnou tohoto dříve zasmušilého a omšelého místa. Při trošce fantazie dalo by se to přirovnat k pohádce, v níž kurážný princ se nerozpakoval políbit ohavnou žabu, aby v tu ránu stála před ním překrásná princezna.

Tak jednoduché to ovšem náš aktér tohoto zázraku neměl, ale kuráže k tomu musel mít jistě nejméně za dva, nemluvě ani o tom, jakou fušku zrození té princezny dalo.

A bez té fantazie musíme přiznat, že nám skutečně na náměstí přibyl vkusný a oku lahodící objekt, a to právě v tom nejpotřebnějších místě. Před takovými počiny, které zkrášlují vzhled našeho milého městečka rádi říkáme to, co jsem nadepsal: " Klobouk dolů!"

Ovšem jsou mezi námi i tací, kterým pohádky nic neříkají a s kuráží i s fantazií je to u nich jakbysmet.

Anebo poučení dějinami snaží se napodobovat to, na co přišel už před 180 lety pan Potěmkin. Stačí se podívat na hostinec " U lantveru " s novou fasádou do náměstí a do ulice, zatím co obě druhé strany se pomalu rozpadávají.

Tentýž domácí pán, který měsíc co měsíc zinkasuje v našem tisícíhlavém městečku včetně okolí zálohy i dobírky veškerého obyvatelstva si se stejnou péčí řádného hospodáře počíná i na protilehlém bývalém Schrötrově domě, který působí smutným dojmem. Mřížoví jeho dvora při hlavní ulici zmizelo a zbyla tam rozvalená podezdívka ověšená koňským štovíkem.

Ten koňský štovík se ostatně stává vysockou specialitou a někde dosahuje až výstavní kvality co do množství i výšky. Není mi známo, že by patřil do sortimentu zahradních kytiček, ale jeho častý výskyt u zdí domů budí zdání pečlivé pěstovanosti.

Stále by za to, a myslím, že to je i v pravomoci příslušného odboru města, aby liknavce a nepořádkníky nedbající o vzhled svých domů a jejich okolí, donutila ke konání povinností, které mají vůči svému bydlišti, i jeho pověsti hezkého podhorského městečka. Jde-li to v sousedním Jablonci, který je jako kytička musí to jít i u nás. Stránky Větrníku jsou ochotny za spolupráce čtenářů postupně adresně jmenovat místa volající po nápravě. Snad tohle pro dnešek a na košť stačí. Začali jsme slibným a zaslouženým " Klobouk dolů ! " A není naší vinou, že musíme

končit neradostným : " Nechme na hlavě ! "

Prokeř Hásek

Září.

1. září, Jiljího, na kterýžto den jak je, je čtyři neděle / týdny /. Při třetí bozkovské pouti / Narození Panny Marie /, nejlepší setí. Panny Marie narození-vlaštoviček rozloučení anebo, vlaštoviček tu více není.

Při setí, je-li pěkné počasí a mohou pole dodělat, pálí se pyřenka / pýr /, takže po krajině je plno ohýnků a dýnu. Před léty bývalo takových ohýnků na pastvinách, kdy se tak dobře nehospodařilo, otava byla na lukách jen mokřých a na sušinách se páslo, což trvalo od vysušení sena, které se sušovalo hodně později než dnes, protože staří nerozuměli jakosti, ale hleděli na množství, až do sv. Havla. Při takovém pase-ní mívali pasáci někdy i nepěkná dobrodružství.

Tak se někdy hodně dávno stalo za vodou, že pásla chasa někde u lesa a přišel k nim nějaký šumař s houslemi, a usedl k nim, dal se do hraní, a oni slezli s ještě více kolem něho, nedávali už tak dobrý pozor na dobytek, a on hraje na ty pastě, jak staří posměšně houslím říkali, tak k tomu zpíval a mezi jiným zpíval také: "Ber tam vřadu na tu černou Lizu, já za tebou brzy přijdu." Když ještě něco pohrál, odešel, a že bylo k večeru, dali se do shánění dobytka, aby hnali domů, a tu se nedodělali černé krávy s bílou skvrnou na hlavě, a teď si teprve vzpomněli na písničku, kterou ten pousinoha hrál, a na její slyšl.

Honza Krčovský zas pásl na úhoře nad domem a obořil se na něho býk. Tu on ho udeřil klackem přes hlavu, řka: "Jdeš ty neřáde, já se Francouzů nebál a tebe snad jo!" Ale býk nechal jeho slov, nabral ho na rohy a uhořiv jím ještě ho podupal, z čehož byla smrt.

V září se většinou dožíná oves, sklízí ovoce jádřové, dozrávají slívy. Nověji začátkem, dříve v polovici začínal na školách nový rok, jenž se zahajoval jitím do kostela, a vůbec se tehdy vyučování každodenně začínalo i končilo modlitbou a aspoň jednou týdně se zpívala rakouská národní hymna "Zachovej nám hospodine císaře a naši zem", ovšem se také zpívala česká "Kde domov můj" a při 28. září jsme také zpívali "Svatý Václave, vévodo české země, kníže náš, pros za nás, ty jsi dědic české země, rozpomeň se na své plémě, nedej zahynouti nám, ni budoucím!"

Když ne dříve, tedy po sv. Václavu se hned začínají kopat brambory. Poslední zářijovou neděli - staroveské posvícení - do něhož ale mnoho nebývá a slaví se většinou jen když prší, protože je plno práce. Ve Vysockém kostele se při mši čte modlitba za všechny v Pánu zesnulé občany staroveské a za Vavřina Slavíka a syna Pavla.

V září nešťastní dnové jsou : 5, 10, 13, 18 a 30.
Bývá to poslední hezký měsíc.

/ Z kroniky " Rok na vsi " Jaroslava Večerníka, kronikáře a písmáka ze Staré Vsi /.

V Jičíně, dne 9. září 1970.

Místní organizace českého Svazu protifašistických
bojovníků

Vysoké n. Jiz.

Vážení bratři !

Pokládáme si za milou povinnost poděkovat Vám za Vaši neobyčejnou ochotu a laskavost, kterou jste projevili u příležitosti našeho zájezdu v neděli dne 6.9. t.r., a přispěli tak velkým podílem k jeho zdaru. Náš dík patří především bratru předsedovi Haasovi, který nás svým projevem seznámil s odbojem Vašich občanů v okupaci a v revoluci v květnu r.1945, za který celá řada odbojářů zaplatila svými životy. Stejný dík patří bratru jednateři Štekrovi, který nás provázal po celý den na úkor svého odpočinku.

Prosíme, byste tlumočili náš dík též paní vedoucí muzea, která svým milým odborným výkladem nás seznámila s obsahem sbírek a exponátů Vašeho krásného muzea.

Jsme Vašimi dlužníky a proto dovolujeme si Vás co nejsrdečněji zvát k návštěvě našeho města Jičína, brány " Českého ráje ", abychom měli příležitost splatit náš dluh a provést Vás " Českým rájem " a Prachovskými skalami.

Prosíme, abyste náš dík tlumočili ve Vašem časopise " Větrníku ".

S bratrským pozdravem

Český svaz protifašistických bojovníků
místní organizace Jičín.

Podpisy.

Ve Větrníku č. 7, ročník III ze dne 27.7.1970 je článek " Tři výročí zemědělské školy ve Vysokém n. Jiz. " Je tam psáno, že v roce 1923 koupilo Kuratorium pozemek od Čenka Kramáře, což se nezakládá na pravdě. Pozemek, na kterém stojí zemědělská škola, je koupený pro stavbu od Vysockého rodáka z čp. 247 od profesora V. Kramáře z Písku. Pozemek pro stavbu zemědělské školy prodal za velmi nízkou cenu, aby mělo rodné město Vysoké na jeho dobrou vzpomínku.

Otenář.

Životní jubileum.

Dne 13. září se dožil 60ti let primář kostní léčebny ve Vysokém n. Jiz. MUDr. Petr Putolov.

Na jeho obětavou práci, vřelý vztah k pacientům vzpomíná mnoho těch, kterým vrátil to nejcennější, zdraví.

Za všechny jeho pacienty přejeme hodně úspěchů, spokojenosti a hlavně zdraví do dalších let.

Pacienti léčebny.

Korálky.

Nečáskův glejt.

Spisovatel Antonín Nečásek byl sice rodákem ze Sobčic u Hořic, ale po předcích Vysočák, jak u žádného Nečásků není ani jinak možné. Jeho žena byla rovněž rozená Nečásková z vysockého "Záboje".

Každé letní prázdniny trávil ve Vysokém, a rád sedával u Mařatků, zvláště byl-li ve Vysokém i Viktor Dyk.

Bývaly to libé večery milé pohody, kdy Dyk nýřil pohotovými verši, jako třeba těmito, jimiž škádlil Nečásků :

Budete-li stále tolik chlastat,
bez ohledu na rodinu, na stát,
my, v nichž mravnost cele vše,
zvoláme : " O, flamendže !! "

A když pak Nečásek hlásil odchod s omluvou, že je paní sama doma a že na něho čeká, vyhotovil mu se stejnou pohotovostí Viktor Dyk glejt, aby paní věděla, že byl v dobrých rukou :

Potvrzuje slavný úřad zdejší,
Nečásek byl ze všech nejstřídmější.
Toužil stále po objetí peřin.
Jednou nepil celých sedm vteřin.

J.D.

Narozeniny.

1. září oslavila svých 82 let paní Marie Fídřová.
1. září oslavil svých 75 let pan Vladimír Metelka.
15. září oslavil svých 85 let pan Čeněk Kramář.
22. září oslavila svých 88 let paní Anežka Doubalíková.

Upřímně jim blahopřejeme a do dalších let přejeme jim mnoho zdraví a životní pohody.

Úmrtí.

Dne 28. srpna zemřel ve věku 63 let Josef Zeman, řidič ČSAD - důchodce.

Dne 16. září zemřel ve věku 36 let pan Josef Dvořák, nákupčí Kovozávodu v Semilech.

Čest jejich památce !

Větrník vychází jednou za měsíc. Řídí redakční rada. Příspěvky zasílejte nejpozději do 15. každého měsíce do Vlastivědného muzea. Cena 1.- Kčs.